

ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 15.7.2015 г.
COM(2015) 400 final

**СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, СЪВЕТА,
ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ И КОМИТЕТА
НА РЕГИОНИТЕ**

НОВО НАЧАЛО ЗА РАБОТНИ МЕСТА И РАСТЕЖ В ГЪРЦИЯ

Въведение:

Гръцкият народ премина през изключително трудни времена от началото на финансовата и икономическата криза, започнала преди шест години. Причините за кризата са се натрупвали в продължение на много години преди да станат видими. Слабата конкурентоспособност, ниската производителност, липсата на гъвкавост на пазара на труда и на продуктите пазари и много високите равнища на публичния дефицит и дълга доведоха гръцката икономика до ръба на неплатежоспособността през 2010 г.

В тези трудни времена ЕС остана редом до Гърция и я подкрепяше като член от европейското семейство. В допълнение към финансовата помощ от ЕС при много изгодни кредитни условия¹ фондовете на ЕС са най-големият източник на преки чуждестранни инвестиции в Гърция и много видим израз на европейската солидарност и подкрепа. Помощта и опрощаването на дългове, предоставени на Гърция от страна на ЕС, държавите членки и други международни участници и частни инвеститори през последните години, от които тя ще продължи да се възползва и през идните години, възлизат на над 400 милиарда евро². Това представлява повече от 230 % от БВП на Гърция през 2014 г. или приблизително 38 000 евро на гръцки гражданин. Сумата на европейските и международните средства, предоставени на Гърция, днес вече надвишава сумата на предназначенията за цяла Европа средства в рамките на американския план „Маршал“ след Втората световна война.

Много усилия бяха положени за модернизирването и реформирането на страната и за оптималното използване на фондовете на ЕС в подкрепа на гръцките приоритети. Тези усилия дадоха резултат: публичните финанси и банковият сектор се стабилизираха и бяха осъществени важни реформи в области, като например социалното осигуряване, пенсиите, здравеопазването и политиката за заетост. Гърция се завърна на пътя на икономическия растеж, като растежът на реалния БВП през 2014 г. достигна 0,8 % и се очакваше той допълнително да се засили до момента, в който се появи несигурност. През изминалата година бяха създадени около 100 000 нови работни места и безработицата в крайна сметка започна да намалява. Частното потребление започна да нараства за първи път от пет години и засилването на доверието в икономическото възстановяване се изрази в по-големи инвестиции в оборудване за първи път от 2008 г. насам.

Необходимите съставки за постигане на трайно възстановяване все още до голяма степен са налице. Непосредствените пречки за устойчивия растеж са затягането на

¹ Гърция получава заеми от Европейския инструмент за финансова стабилност (EFSF) при лихвен процент от 1,35 %, докато преди кризата Гърция можеше да получи заем на пазара при лихвен процент от около 5 %. Среднопретегленият матуритет на европейските заеми за Гърция е 32,5 години и преди 2023 г. не трябва да бъдат изплащани главници или лихви.

² Тази сума включва четири елемента: 1) финансова помощ в размер на повече от 240 милиарда евро (първа и втора програма за икономически реформи за Гърция); 2) средства от фондовете на ЕС за периода 2007—2013 г. в размер на почти 42 милиарда евро, от които около 24 милиарда евро от структурните и кохезионните фондове на ЕС, фондовете за рибарство и развитие на селските райони и 17 милиарда евро под формата на преки плащания за земеделските стопани и мерки за подпомагане на земеделските пазари; 3) средства от фондовете на ЕС за периода 2014—2020 г. в размер на над 35 милиарда евро, от които 20 милиарда евро от европейските структурни и инвестиционни фондове и над 15 милиарда евро под формата на преки плащания за земеделските стопани и мерки за подпомагане на земеделските пазари; и 4) участие на частния сектор в размер на 100 милиарда евро.

условията за финансиране и преобладаващата несигурност по отношение на гръцките икономически и политически перспективи. За да поеме отново по пътя на растежа и създаването на работни места, Гърция трябва да продължи реформите и да преодолее структурните предизвикателства, пред които все още е изправена.

Равнището на подпомагане на Гърция от ЕС и международните партньори взети заедно е безпрецедентно и може да има съществен ефект през идните години. Решенията, постигнати на срещата на върха на държавите от еврозоната на 12 юли 2015 г., свидетелстват за волята на еврозоната да помогне на Гърция, при условие че тя предприеме необходимите мерки за възстановяване на доверието и връщане към устойчивост.

Настоящото съобщение има за цел да представи подновен подход по отношение на значителните средства, предоставени от бюджета на ЕС, който ще послужи като ново начало за работни места и растеж в Гърция. Намерението на Комисията да си сътрудничи с гръцките органи за мобилизиране на средства в размер до 35 милиарда евро за финансиране на инвестициите и стопанската дейност, в това число МСП, в Гърция, беше подчертано на срещата на върха на държавите от еврозоната на 12 юли 2015 г. Настоящото съобщение ще допълни всеобхватния набор от реформи и ангажименти, които са в ход в Гърция и които ще бъдат в основата на програма за стабилност за Гърция съгласно Договора за създаването на Европейския механизъм за стабилност.

Финансирането от ЕС беше основният източник на публични инвестиции в Гърция по време на кризата. Така например метрото в Атина, многопрофилната болница в Катерини, музеят на Акропола и централното отопление в Козани бяха финансирани в значителна степен от бюджета на ЕС. С подкрепата на Комисията се очаква Гърция да може да получи над 35 милиарда евро от бюджета на ЕС за периода на финансиране 2014—2020 г. 20 милиарда евро от европейските структурни и инвестиционни фондове могат да бъдат мобилизирани за създаване на работни места и устойчив растеж, а гръцките земеделски производители ще продължат да се ползват от преки плащания в размер на над 15 милиарда евро. Първите плащания за Гърция от тези фондове на ЕС през 2014 г. и 2015 г. вече възлизат на почти 4,5 милиарда евро.

Ако се използва в пълния му потенциал, целенасочено и разумно, това финансиране ще спомогне за възстановяването и ще укрепи основите за устойчиви работни места, растеж и социално сближаване. Тези средства могат да осигурят мощна основа за икономическа промяна. Те ще наляят инвестиции директно в реалната икономика, като създадат работни места и подкрепят необходимите реформи, за да се помогне за преобразяването на икономиката и за повишаването на жизнения стандарт на гражданите. Освен това Планът за инвестиции за Европа на Комисията, в това число влизането в сила на Европейския фонд за стратегически инвестиции, ще играе важна роля, като съдейства за мобилизирането на частни инвестиции чрез използването на публични средства.

Към настоящият момент този сценарий за Гърция не е гарантиран. Тежките финансови условия, несигурността по отношение на общото икономическо положение, колебанията относно приоритетите и оставащите административни затруднения пречат на инвестиционните планове на множество участници и поставят под въпрос способността на органите да използват ефективно и пълноценно наличните средства от ЕС. Съществува риск значителен брой проекти по линия на политиката на сближаване да не бъдат завършени. Освен това, ако гръцките органи не се възползват в пълна

степен от финансирането от фондовете на ЕС, което е все още на разположение за периода на финансиране 2007—2013 г. до края на 2015 г. — сума в размер на почти 2 милиарда евро за политиката на сближаване, тези неизползвани средства ще бъдат изгубени. Това означава, че за проекти, които са започнати, но все още не са завършени, ще е необходимо допълнително национално финансиране, считано от 2016 г., ако тези проекти не могат да продължат да бъдат подкрепяни от програмите за периода 2014—2020 г. Нещо повече, за да може Гърция да се възползва от финансирането от фондовете на ЕС, от съществено значение е също да бъдат зачитани основните правни изисквания по отношение на спазването на правилата на ЕС, доброто финансово управление на средствата и тяхното осчетоводяване.

След като бъде възстановено доверието, съчетанието от публична подкрепа от фондовете на ЕС и частни инициативи ще породи значително съживяване на икономическата активност. Заедно с осъществяването на реформи, които ще превърнат Гърция в привлекателно място за чуждестранни инвестиции, те ще бъдат движещата сила за извеждането на страната по устойчив път към създаване на работни места и растеж. Комисията е готова да работи с Гърция, другите държави членки, международните кредитори и частните инвеститори, за да помогне за това ново начало.

1. Фондове на ЕС за борба с безработицата и стимулиране на растежа в Гърция

1.1 Какъв е размерът на наличните средства?

Гърция може да се възползва от фондовете на ЕС — главно под формата на безвъзмездна помощ — при спазване на условията, предвидени в правилата за финансиране от ЕС³. Гърция се възползва също и от програмите на ЕС, отворени за участие за всички държави членки, по които гръцките предприятия, изследователите и гражданите могат да представят проекти за финансиране.

За периода 2007—2013 г. Гърция вече е получила 38 милиарда евро (17,5 % от средния годишен БВП на Гърция през този период) по линия на политиките на ЕС за сближаване, селско стопанство, развитие на селските райони и рибарство. Общият размер на средствата за програмния период 2007—2013 г. е почти 42 милиарда евро.

В областта на политиката на сближаване, ако са изпълнени всички условия, на гръцките органи все още могат да бъдат възстановявани допустими разходи, направени по програмите за периода 2007—2013 г., до законоустановения таван от 95 %. Гърция вече достигна над 90 %-но усвояване на средствата и следователно максималната налична сума за възстановяване по заявления за допустими разходи за програмния период 2007—2013 г. достигна тавана и възлиза на почти 820 милиона евро. Тази сума ще бъде допълнена от окончателни плащания за приключване в полза на Гърция за периода 2007—2013 г., които могат да бъдат направени в срок до 2018—2019 г., достигайки 5 % от общия размер на отпуснатите от ЕС средства (приблизително 1 милиард евро), при условие че допустимите окончателни заявления за разходи и документите по приключването са представени преди нормативния краен срок — 31 март 2017 г. Бързото изпълнение на място ще позволи пълното използване на средствата от

³ Условията включват изпълнението на административните и правните изисквания и осигуряване на достатъчно национално съфинансиране (вж. по-долу).

фондовете на ЕС до максималната налична сума до 31 декември 2015 г., в рамките на крайния срок за допустимост.

За периода 2014—2020 г. повече от 35 милиарда евро от фондовете на ЕС ще бъдат предоставени на Гърция чрез:

- Европейския фонд за регионално развитие и кохезионните фондове, по които се предоставя подпомагане за инвестиции от МСП, иновации и научноизследователска дейност, цифровизация и мерки за подобряване на бизнес средата; както и за ключова инфраструктура за устойчив транспорт, опазване на околната среда и ефективност на ресурсите, нисковъглеродна икономика и изменение на климата;
- Европейския социален фонд, по който се финансират активни политики за заетост и социално приобщаване с цел на младите хора и дълготрайно безработните лица да бъдат предоставени възможности за намиране на работа, професионално обучение и стажове;
- Инициативата за младежка заетост, която помага на младите хора да натрупат първия си опит на работното място и подпомага по-доброто образование, стажовете и професионалното обучение;
- Фонда за европейско подпомагане на най-нуждаещите се лица, по който се предоставят помощ, храна, облекло, продукти за хигиената и други продукти от първа необходимост за крайно нуждаещите се, за да бъдат смекчени техните затруднения;
- Европейския фонд за гарантиране на земеделieto, по който се предоставят преки плащания на земеделските стопани под формата на подпомагане на доходите и мерки в подкрепа на селскостопански пазари от ключово значение;
- Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони, който спомага за конкурентоспособността на селскостопанския сектор, насърчава новаторските технологии в селското стопанство и устойчивото управление на горите, както и икономическото развитие и създаването на работни места в селските райони;
- Европейския фонд за морско дело и рибарство, по който на крайбрежните общности се предоставя подпомагане за диверсификация на техните местни икономики и за прехода към устойчив риболов.

Освен това гръцките проекти ще продължат да се възползват от финансиране, предоставяно от тематичните програми на равнището на ЕС, като например Механизма за свързване на Европа (МСЕ) в областта на енергетиката и транспорта, програмата „Хоризонт 2020“ за научни изследвания и иновации, Програмата за конкурентоспособност на предприятията и малките и средните предприятия или програмата LIFE за околната среда и климата. Тези средства могат да подпомогнат проекти, като например свързването на пристанищата Игуменица, Патрас, Пиреос и Солун с трансевропейската транспортна мрежа, железопътните връзки между Атина/Пиреос и Солун и инвестициите в енергия от възобновяеми източници.

1.2. Получава ли Гърция специално третиране?

В момента Гърция се ползва от преференциално третиране предвид на особено специфичните ѝ обстоятелства. Гръцките програми, финансирани със средства на ЕС в рамките на програмния период 2007—2013 г., получават по-голям процент финансиране от ЕС — при което от Гърция се изисква по-малко съфинансиране — отколкото много други страни. Това се получава чрез 10 % „допълване“ на

съфинансирането от страна на ЕС до средата на 2016 г. — в много случаи това означава, че ЕС плаща 95 % от общата стойност на инвестициите за финансовия период 2007—2013 г. (за разлика от максимум 85 %, което е обичайно приложимо).

Напоследък недостигът на публични средства затруднява местните, регионалните и националните органи да осъществяват така необходимите инвестиции. Като извънредна мярка и предвид уникалната по рода си ситуация в Гърция, за инвестиции, които все още ще бъдат финансирани през програмния период 2007—2013 г., Комисията ще направи няколко предложения за подобряване на незабавната ликвидност, така че инвестиции да бъдат осъществени в настоящия момент, което ще благоприятства растежа и работните места. Това ще включва предсрочното освобождаване на последните 5 % от оставащите плащания от ЕС, които обикновено се задържат до приключването на програмите, и прилагането на процент на съфинансиране от 100 % за периода 2007—2013 г. Тези мерки ще бъдат приведени в действие при условие, че гръцките органи създадат механизъм, с който да се гарантира, че допълнителните средства, произтичащи от тези мерки, се използват в пълна степен от бенефициерите и дейностите по програмите. Това ще доведе до осигуряване на незабавна допълнителна ликвидност от около 500 милиона евро и икономии за гръцкия бюджет в размер на около 2 милиарда евро, които ще бъдат на разположение за възстановяване на съфинансирането за инвестиции в подкрепа на растежа и работните места. Също така Комисията ще предложи увеличение на размера на първоначалното предварително финансиране за програмите за периода 2014—2020 г. в Гърция със 7 процентни пункта⁴. Това допълнително предварително финансиране може да осигури още 1 милиард евро, които да бъдат използвани само за стартирането на проектите, съфинансирани в рамките на политиката на сближаване, при пълно спазване на член 81, параграф 2 от Регламента за общоприложимите разпоредби. Увеличеното предварително финансиране ще спомогне за облекчаване на проблемите с ликвидността, които понастоящем задържат инвестициите, и ще спомогне за постигане на по-бързи резултати на място по отношение на въздействието върху стопанската дейност и създаването на работни места. Този израз на изключителна солидарност с Гърция ще бъде съпроводен от солидни мерки за осигуряване на ефективното финансово управление и редовността на разходите. Всички тези мерки ще бъдат изпълнени в рамките на отпуснатите за всяка държава средства, договорени в настоящата финансова рамка за 2014—2020 г.

За да ускори усвояването на средствата от ЕС и да улесни работата на органите, Европейската комисия ще продължи да подкрепя Гърция за най-добро използване на средствата. В средата на март 2015 г. тя създаде съвместна група на високо равнище с гръцките органи, която да работи усилено по две направления: да помогне на Гърция да гарантира, че всички средства, налични от програмния период 2007—2013 г., се използват своевременно преди изтичане на срока на програмите в края на тази година, както и да помогне на Гърция да изпълни необходимите изисквания за достъп до всички фондове на ЕС, които са на разположение на страната през текущия програмен период 2014—2020 г.

През 2016 г. Комисията ще извърши преглед на разпределението на финансирането по политиката на сближаване за всички държави членки за периода 2017—2020 г., за да

⁴ Това не включва инициативата за младежка заетост (ИМЗ), за която предварителното финансиране вече е увеличено на 30 %, вж. Регламент (ЕС) № 2015/779 за изменение на Регламент (ЕС) № 1304/2013.

вземе предвид най-актуалната статистика за БВП. Това би могло също да увеличи допълнително сумата на финансовите средства, предоставяни от ЕС за инвестиции в Гърция.

1.3. За какво могат да се използват парите?

Инвестиции

През периода 2015—2017 г. в допълнение към средствата от ЕС под формата на безвъзмездни средства Гърция може да се възползва от плана за инвестиции за Европа, разработен от Комисията, в размер на 315 милиарда евро. Финансирането на новосъздадения Европейски фонд за стратегически инвестиции (ЕФСИ) не е разпределено по страни или по сектори, но подобно на всички други държави, публичните и частните инвеститори в Гърция ще могат да използват засилена техническа помощ, предоставена от „Европейския консултантски център по въпросите на инвестициите“, за да им помогне да представят висококачествени и икономически устойчиви проекти. Инвеститорите също ще могат да се възползват от допълнителна техническа помощ, за да разработят своите проекти. Добра възможност за предоставяне на бърз достъп до финансиране чрез ЕФСИ ще бъде партньорството между Институцията за растеж (ИР) в Гърция и ЕФСИ.

Европейската инвестиционна банка (ЕИБ) активно подкрепя гръцката икономика. От 2007 г. насам тя е предоставила заеми за инвестиции в размер на 11 милиарда евро. Това финансиране бе съсредоточено в областта на енергетиката, транспорта, промишлеността, МСП и проектите в областта на околната среда.

Инвестиционните проекти в Гърция могат да се възползват също от възможностите за отпускане на заеми от международните финансови институции (МФИ), в които Гърция членува. Европейската банка за възстановяване и развитие (ЕБВР) предостави на Гърция статута на страна, в която ЕБВР провежда операции, до края на 2020 г. — статут, който е необходим, за да може дадена страна да има правото на подкрепа от ЕБВР. ЕБВР скоро ще открие местен офис в Гърция и ще започне дейността си с прогнозен годишен обем инвестиции в размер на около 500 милиона евро. Съветът на директорите на ЕБВР одобри първия кръг от проекти за улесняване на търговията на стойност 30 милиона евро. Международната финансова корпорация (МФК) може да участва отново в Гърция чрез избрани високоефективни проекти във финансовия сектор и в инфраструктура.

Борба с безработицата, бедността и лошите социални условия

Финансирането от ЕС е насочено към развитие на човешките ресурси, инвестиране в образованието и обучението през целия живот. То също така спомага за смекчаване на отрицателните последици от непредвидени местни или секторни кризи на пазара на труда. В рамките на общия пакет от 20 милиарда евро от европейските структурни и инвестиционни фондове, които са на разположение на Гърция за периода 2014—2020 г., около 3,9 милиарда евро ще бъдат на разположение на Гърция за увеличаване на заетостта, намаляване на бедността и социалното изключване. Гръцките органи изчисляват, че поне 250 000 безработни следва да получават подкрепа, заедно със 180 000 души, които вече са наети и могат да се възползват от обучението, както и около 30 000 мигранти и роми, 33 000 живеещи в домакинства на безработни, 10 000 лица с увреждания и 80 000 други лица в неравностойно положение.

Фондовете на ЕС ще спомогнат за създаване на по-добри работни места и по-справедливи възможности за всички. Те действат чрез инвестиране в умения, опит и обучение на работниците, младите хора и всички лица, които търсят работа. По-конкретно тези инвестиции допринасят за предприемачеството и създаването на работни места, за подобряване на системите за образование и професионално обучение и модернизиране на публичната администрация.

Например, предоставени са детски грижи за около 300 000 деца, което е подобрило шансовете за заетост на около 250 000 майки. Значителната финансова подкрепа за реформа на публичните служби по заетостта ще помогне на търсещите работа да намерят такава. Фондовете на ЕС подкрепят също най-уязвимите хора в обществото, като им помагат да получат по-добър достъп до обществени услуги. Ако се използват ефективно, те ще дадат тласък на социалното приобщаване и на борбата срещу бедността, най-вече за най-нуждаещите се в Гърция.

Повече от 149 000 млади гърци под 25-годишна възраст (> 50 %) са били безработни в началото на тази година. Финансирането от ЕС за схемата „Гаранция за младежта“ има за цел да помогне на 45 000 млади хора да придобият професионален опит и да се възползват от обучение. Повече от 170 милиона евро бяха отпуснати на Гърция по линия на инициативата за младежка заетост (ИМЗ). Това финансиране ще помогне на младите хора, които в момента не работят, нито учат или се обучават. Повече от 100 000 младежи се очаква да се възползват от схеми, подкрепяни от ИМЗ, по които се организират стажове и професионално обучение и се насърчава предприемачеството.

Освен това през периода 2014—2020 г. повече от 280 милиона евро са на разположение за Гърция от Фонда за европейско подпомагане на най-нуждаещите се лица. Тези средства ще бъдат използвани за борбата срещу бедността под формата на предоставяне на продукти от първа необходимост (като храна, обувки и хигиенни продукти), както и чрез подпомагане на социалното приобщаване.

Научни изследвания, иновации и образование

Изграждането на основана на знанието икономика изисква засилено сътрудничество между научноизследователската дейност в публичния сектор и частния бизнес. Изисква се и политика, насочена към ограничен брой приоритети в областта на научните изследвания и иновациите, които засилват преимуществата на Гърция и са подкрепени от подходящо финансиране. Въпреки това финансирането на научноизследователските и иновационни дейности остава ниско в Гърция и следователно средствата на ЕС представляват ключов принос. В рамките на общия пакет от 20 милиарда евро от европейските структурни и инвестиционни фондове, които са на разположение на Гърция за периода 2014—2020 г., 1,3 милиарда евро бяха заделени за инвестиции в сферата на научните изследвания и иновациите. Това ще помогне на повече от 2 000 МСП да си сътрудничат с научноизследователските институти и да повишат своята конкурентоспособност в бъдеще. Гръцки организации координират 43 големи европейски изследователски проекта и участват в общо 312 проекта. В рамките на „Хоризонт 2020“ Гърция може да се възползва от механизма за подкрепа в областта на политиките, като получи достъп до експертен опит за провеждане на ефективни реформи на своите системи за научни изследвания и иновации. Средствата от ЕС ще подкрепят и приемането на нисковъглеродни технологии в Гърция.

Средствата от ЕС могат да помогнат за повишаване на уменията и пригодността за заетост, както и за модернизиране на образованието, обучението и работата с младежта.

Наличието на повече и по-добри умения и квалификации е от решаващо значение за осигуряване на работната сила с умения, от които икономиката има нужда. Средствата от ЕС подкрепят проекти, които имат за цел да се намали броят на напускащите училище, да се увеличи използването на възможности за обучение и учене през целия живот, както и да се подобри висшето образование. ЕС предоставя финансиране за мобилност на ученици, студенти и учители, така че те да могат да учат, да се обучават или да преподават в чужбина. През 2014 г. ЕС финансира 440 проекта за мобилност в областта на образованието в Гърция с около 36 милиона евро, което позволява на почти 15 000 студенти, преподаватели, професионално учащи се и други участници да учат и следват в друга държава. За 2015 г. са били подадени 1 200 гръцки проекти, които обхващат до 30 000 лица.

Гърция също може да се възползва от средствата на ЕС за строеж или ремонт на училища, университети, детски градини и центрове за полагане на грижи в ранна детска възраст. В периода 2014—2020 г. се предоставят средства за модернизиране и изграждане на нова инфраструктура за висшето образование (87 млн. евро), професионалното обучение (20 млн. евро), основното и средното образование (150 млн. евро), както и за центрове за грижи в ранна детска възраст (29 млн. евро).

Селско стопанство и рибарство

Селското стопанство и рибарството имат огромен потенциал за подобряване на конкурентоспособността на страната.

До 2020 г. Гърция може да се възползва от почти 20 милиарда евро за селскостопанския сектор и селските райони. Това включва около 4,7 милиарда евро от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони в рамките на общия пакет от 20 милиарда евро от европейските структурни и инвестиционни фондове, които са на разположение на Гърция за 2014—2020 г., и около 15 милиарда евро преки плащания, които ще спомогнат за повишаване на доходите на земеделските стопани и на производителите. През 2013 г. тези плащания достигнаха до над 700 000 земеделски стопани. Схеми за подпомагане на доходите са на разположение на активните в момента земеделски стопани, а младите земеделски стопани ще получат подкрепа за създаването на малки предприятия. ЕС предоставя ресурси и за подпомагане на фермерите по-добре да пласират своите продукти на пазара, като отпуска подкрепа за плодовете и зеленчуците, маслиновото масло, виното, млечните продукти и меда. Сумата от 4,7 милиарда евро е заделена за инициативи, които ще подобрят конкурентоспособността на гръцкия земеделски сектор при запазване на екосистемите и гарантиране на ефективното използване на природните ресурси. Тези инициативи разкриват възможности за трудова заетост в селските райони и насърчават иновациите.

В морския сектор и в рибарството средствата от ЕС, предвидени за Гърция в рамките на общия пакет от 20 милиарда евро от структурните и инвестиционни фондове, възлизат на почти 400 милиона евро. Те могат да допринесат за диверсификация на икономиката в крайбрежните и островните части на страната, както и за прехода към устойчив риболов. Средствата могат да бъдат използвани също така за повишаване на конкурентоспособността на МСП, на сектора на рибарството, аквакултурата (един от основните сектори на Гърция за износ на хранителни стоки) и преработвателния сектор, както и да подпомогнат преминаването към нисковъглеродна икономика. Това включва насърчаване на ефективното използване на ресурсите и устойчивото териториално развитие, което е насочено към заетостта и създаването на работни места.

Енергетика, транспорт и околна среда

До 2020 г. около 900 милиона евро са на разположение за финансиране на инвестиции в енергетиката от европейските структурни и инвестиционни фондове, които са с размер 20 милиарда евро. Енергетиката се смята за един от секторите с най-голям потенциал за подобряване на конкурентоспособността на страната. Почти 500 милиона евро са налични за подобряване на енергийната ефективност в обществените и жилищните сгради и в МСП, както и за високоефективно комбинирано производство на енергия и централно отопление в Гърция. Такива инвестиции се очаква да доведат до по-добра класификация по отношение на потреблението на енергия за около 26 000 домакинства и намаление от около 97 047 000 kWh годишно на потреблението на първична енергия на обществените сгради. 285 милиона евро са на разположение за интелигентно съхранение на енергия и преносни мрежи, а още 46 милиона евро — за интелигентни електрически разпределителни мрежи. Благодарение на тези инвестиции около 200 000 допълнителни потребители могат да бъдат свързани към интелигентни енергийни мрежи. Също така 94 милиона евро са на разположение за инвестиции в енергия от възобновяеми източници. В допълнение към финансирането от политиката на сближаване, ЕС също така финансира конкретни проекти за енергийна инфраструктура. От 2014 г. до сега вече са избрани гръцките енергийни инфраструктурни проекти, които ще получат подкрепа от ЕС в размер на 8,5 милиона евро.

От целия пакет, съдържащ 20 милиарда евро, налични за Гърция от европейските структурни и инвестиционни фондове за периода 2014—2020 г., почти 3 милиарда евро са предвидени за подкрепата на прехода към енергийно ефективен и невъглероден транспорт, за финансирането на строителството на нови железопътни, трамвайни и метро линии, за модернизирването на съществуващите железопътни линии и за строителството на нови пътища. ЕС финансира също проекти за транспортна инфраструктура, които са особено важни за основната транспортна мрежа на ЕС.

Управлението на отпадъците, незаконното депониране на отпадъци и опазването на водните ресурси са ключови проблеми за Гърция. До 2020 г. 2,5 милиарда евро ще бъдат на разположение за подобряване на опазването на околната среда и за финансирането на прехода към екологосъобразна икономика. От тази сума около 950 милиона евро са предвидени за инвестиции в управлението на отпадъците. ЕС финансира също проекти в областта на околната среда чрез европейски програми. От 2014 г. насам гръцките бенефициери — местните власти, университетите и НПО, получиха 12 милиона евро за тази цел.

2. Подкрепа за реформите и усвояването на средствата от ЕС

През септември 2011 г. Комисията създаде работна група за Гърция (РГКГ). Нейният мандат бе да изготви и изпълни широкообхватна програма за техническа помощ за Гърция, която да ѝ помогне да изпълни програмата на ЕС и МВФ за икономически реформи и да усвои по-бързо средствата от ЕС.

Задълбочените усилия за реформи, предприети от Гърция, бяха направлявани, придружавани и ускорявани благодарение на помощта, предоставена от РГКГ. Реформите включваха подобряване функционирането на публичната администрация, борба с корупцията, с изпирането на пари и с данъчните измами, подобряване на здравеопазването, създаване на механизъм, осигуряващ общ минимален доход и

улесняване на търговията. Техническата помощ бе от основно значение за съживяването на икономически значими магистрални проекти.

Гърция подобри значително усвояването на структурните фондове: докато през 2011 г. тя все още заемаше 18-то място в това отношение, в края на 2014 г. тя се беше изкачила на 6-то място⁵.

Предвид на предизвикателствата, свързани с реформите в няколко държави членки, сред които Гърция, Комисията реши да създаде служба за подкрепа на структурните реформи — постоянна, но много гъвкава структура за предоставяне на подкрепа, съобразена с нуждите на държавите членки в определени области на политиката⁶. От юли тази година подкрепа ще се предоставя не само за държавите членки, в които се изпълнява макроикономическа програма за помощ. Тя ще бъде по-обща и ще подкрепя подготовката и изпълнението на административни и структурни реформи за насърчаване на растежа, по-специално в контекста на процедурите за икономическо управление, включително чрез подкрепа за ефикасното и ефективно използване на структурните фондове на ЕС. Службата ще предлага подкрепа в такива области като управлението на приходите и публичните финанси, подобряването на деловата среда, политиките за заетост, реформите в здравеопазването, изграждането на ефективна и ориентирана към услугите публична администрация, ефективното прилагане на принципа за върховенството на закона и борбата с корупцията.

Новата служба ще бъде координирана от заместник-председателя на Комисията Валдис Домбровскис, който вече координира и дейността на работната група на високо равнище относно оптималното използване на структурните фондове в Гърция, и ще има за цел да мобилизира допълнителни публични и частни инвестиции, за да може гръцката икономика да се върне на пътя към растежа, в това число чрез финансови инструменти.

Ако Гърция пожелае, Комисията е готова да продължи да оказва подкрепа при изготвянето и/или изпълнението на структурни и институционални реформи съгласно тази нова рамка за техническа помощ. Предложената от Комисията нова служба за техническа помощ ще насочва и координира подкрепата, организирана в сътрудничество с другите служби на Комисията, другите държави членки и/или международни организации.

Непосредствена задача ще бъде да се помогне на Гърция да усвоява в най-голяма степен фондовете на ЕС, като се гарантира възможно най-бърз старт на инвестициите и се осигури спазването на изискванията за ефективно финансово управление и на съответните срокове. От фондовете на ЕС за програмния период 2014—2020 г. техническа помощ за почти половин милиард евро се предоставя в областта на политиката на сближаване с цел укрепване на системите за контрол и управление и за укрепването на административния капацитет в подкрепа на ефективното изпълнение и усвояване на средствата от ЕС.

Ефективността на техническата помощ ще зависи в решаваща степен от наличието на добре функционираща координационна структура в гръцката администрация и от целенасочената работа в тясно сътрудничество с Комисията и нейната нова служба за подкрепа на структурните реформи.

⁵ Това класиране обхваща усвояването на средствата от Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР), Кохезионния фонд (КФ) и Европейския социален фонд (ЕСФ).

⁶ Решение на Комисията от 17 юни 2015 г.

Комисията създава също пилотен доверителен фонд за техническа помощ с капитал 1,5 милиона евро, като се очаква той да бъде управляван от Европейската банка за възстановяване и развитие (ЕБВР). Той ще помага за изготвянето и изпълнението на приоритетните проекти в Гърция, които могат да бъдат (съ)финансирани от ЕБВР и Международната финансова корпорация (МФК).

3. Заключение

Комисията бе до Гърция през кризата, като ѝ оказва както финансова, така и техническа помощ. Тази подкрепа ще продължи, за да бъде възстановен растежът и за да бъдат създадени така необходимите работни места в полза на гръцкия народ. Постигането на споразумение, осигуряващо яснота и предвидимост, е от съществено значение за тази цел. Пълното мобилизиране на фондовете на ЕС ще стимулира възстановяването.

Сега е особено важно в Гърция бързо да настъпи финансова стабилност, така че страната да може да се възползва изцяло от значителната подкрепа от ЕС под формата на безвъзмездна помощ, заеми и техническа помощ за изграждане на едно сигурно бъдеще. В период на натиск върху националните финансови средства тази подкрепа може да е от решаващо значение за полагането на основите на устойчива заетост, растеж и социално сближаване.

Гърция трябва да даде своя принос. Настоящото съобщение ще допълни всеобхватния набор от реформи и ангажменти, които са в ход в Гърция и които ще бъдат в основата на програма за стабилност за Гърция съгласно Договора за създаването на Европейския механизъм за стабилност.

Тези реформи, както и новите инвестиции, трябва да бъдат осъществени бързо, тъй като те представляват съществена част от възстановяването на икономиката. Ефективността на фондовете на ЕС зависи от наличието на стабилна и благоприятна макроикономическа среда, основаваща се на солидни фискални и икономически политики. Гърция трябва да се справи също с някои сериозни слабости в административния си капацитет, за да може да усвои цялото налично финансиране, описано в настоящото съобщение.

Комисията е готова да продължи да предоставя техническа подкрепа съгласно своята новата рамка за техническа помощ и да представи на законодателните органи на ЕС допълнителни предложения за увеличаването на предварителното финансиране, което се отпуска на Гърция.

Като работи заедно с другите държави членки, институциите на ЕС и други международни партньори, Гърция може да изгради проспериращо бъдеще в ЕС. Много от условията за възобновяване на растежа са налице — сега е моментът процесът да приключи и да бъде осигурено устойчиво бъдеще за Гърция.

Приложение

Таблица 1. Финансиране от ЕС на разположение на гръцката икономика и гръцкото общество (2014—2020 г., в милиони евро)

ЧАСТ 1: Европейски структурни и инвестиционни фондове (ЕСИФ), Инициативата за младежка заетост, ФЕПННЛ, ЕФГЗ	Суми, програмирани за периода 2014—2020 г.	Вече изплатени суми (2014 г. — 12 юли 2015 г.)
Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	8 397	230
Кохезионен фонд (КФ)	3 247	92
Европейски социален фонд (ЕСФ)	3 691	104
Инициатива за младежка заетост (ИМЗ)	172	54
Фонд за европейско подпомагане на най-нуждаещите се лица (ФЕПННЛ)	281	31
Селско стопанство		
- Европейски земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР)	4 718	0
- Европейски фонд за гарантиране на земеделието (ЕФГЗ)	15 074	3 972
Европейски фонд за морско дело и рибарство (ЕФМДР)	389	0
Междинен сбор 1	35 969	4 483
ЧАСТ 2: Други фондове на ЕС		Вече изплатени суми (2014 г. — 12 юли 2015 г.)
„Хоризонт 2020“		163,9
Механизъм за свързване на Европа		4,3
Енергийни проекти за подпомагане на икономическото възстановяване		3,8
„Еразъм за всички“		50,2
Програма за конкурентоспособност на предприятията и малките и средните предприятия		0,5
Социална промяна и социални иновации		1,4
Митници, „Фискалис“ и борба с измамите		0,8
Life+		12,8
Фонд „Убежище и миграция“ и фонд „Вътрешна сигурност“		28,2
„Творческа Европа“		2,7
Европа за гражданите		0,5
Програма „Здраве за растеж“ и програма „Защита на потребителите“		1,4
Права, гражданство и правосъдие		0,9
Гражданска защита		1,5
Храни и фуражи		5,2
Европейски фонд за приспособяване към глобализацията		28,6
Фонд „Солидарност“ на ЕС		4,7
Междинен сбор 2		311
ОБЩО ИЗПЛАТЕНИ СУМИ (2014 г. — 12 юли 2015 г.)		4 794

Таблица 2. Финансиране от ЕС в помощ на гръцката икономика и гръцкото общество (2007—2013 г., в милиони евро)

ЧАСТ 1: Структурни фондове, Кохезионен фонд, фондове за селско стопанство и рибарство	Суми, програмирани за периода 2007—2013 г.	Вече изплатени суми (2007 г. — 12 юли 2015 г.)
Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	12 345	11 554
Кохезионен фонд (КФ)	3 697	3 376
Европейски социален фонд (ЕСФ)	4 364	3 687
Селско стопанство		
- Европейски земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР)	3 906	3 109
- Европейски фонд за гарантиране на земеделието (ЕФГЗ)	17 315	16 491
Европейски фонд за рибарство (ЕФР)	208	170
Междинен сбор 1	41 835	38 387
ЧАСТ 2: Други фондове на ЕС		Вече изплатени суми (2007 г. — 2013 г.)
Седма рамкова програма за научни изследвания		929,3
Трансевропейски мрежи		37,1
Енергийни проекти за подпомагане на икономическото възстановяване		6,0
„Учене през целия живот“ и Младежта в действие		224,4
Рамкова програма за конкурентоспособност и иновации		52,4
Програма за социалната политика		12,0
„Митници 2013“ и „Фискалис 2013“		6,3
Life+		47,3
„Солидарност и управление на миграционните потоци“ и „Сигурност и гарантиране на свободите“		199,9
„Култура“ за периода 2007—2013 г. и „МЕДИА 2007“		14,9
„Европа за гражданите“		2,1
Програма за обществено здравеопазване и за защита на потребителите		8,3
Основни права, правосъдие и гражданство		165,0
Гражданска защита		5,7
Европейски фонд за приспособяване към глобализацията		2,9
Фонд „Солидарност“ на ЕС		99,1
Междинен сбор 2		1813
ОБЩО ИЗПЛАТЕНИ СУМИ (2007 г. — 12 юли 2015 г.)		40 200